

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาในภาคใต้
ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี สุราษฎร์ธานี ตรัง ภูเก็ต)
2. มหาวิทยาลัยทักษิณ
3. สถาบันราชภัฏ (สงขลา ยะลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต)
4. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (สงขลา นครศรีธรรมราช)
5. วิทยาลัยเมืองหาดใหญ่ (มหาวิทยาลัยหาดใหญ่)
6. วิทยาลัยอิสลาม
7. วิทยาลัยศรีโสภณ
8. วิทยาลัยตาปี
9. วิทยาลัยเทคโนโลยีทุ่งสง
10. วิทยาลัยพยาบาล (สงขลา และตรัง)
11. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้มาโดยการ
สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi stage random sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ดำเนินการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามสถานภาพของสถาบัน ซึ่งจำแนกเป็น

- มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี สถาบันราชภัฏยะลา
สถาบันราชภัฏสงขลา และสถาบันราชภัฏภูเก็ต

- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยา-
เขตสงขลา และวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

- วิทยาลัย ประกอบด้วย วิทยาลัยศรีโสภณ วิทยาลัยอิสลามและวิทยาลัยเมือง
หาดใหญ่ วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยตาปี และวิทยาลัยเทคโนโลยีทุ่งสง

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสุ่มสถาบันการศึกษาในแต่ละสถานภาพอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง ในกรณี
ที่สุ่มได้มหาวิทยาลัยที่มีหลายวิทยาเขต ก็จะทำการสุ่มวิทยาเขตมาจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนวิทยาเขต
ที่มี ทั้งนี้ในการสุ่มยังได้คำนึงถึงสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ได้สถาบันที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ครอบคลุม
ทั้งภาคใต้

ขั้นที่ 3 ในแต่ละสถาบัน หรือวิทยาเขตที่สุ่มได้ จะแบ่งสาขาวิชาของนักศึกษาออกเป็น
สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์/
วิศวกรรมศาสตร์ การจัดการ/บริหารธุรกิจ และกลุ่มวิชาด้านทรัพยากร/สัตว์/พืชในแต่ละสาขาโดยสุ่ม
นักศึกษากระจายตามชั้นปี ทั้งนี้เพื่อให้ได้นักศึกษากระจายตามชั้นปีด้วย

ขั้นที่ 4 ดำเนินการสุ่มนักศึกษา ตามสาขาวิชาของแต่ละสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้
กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 1,514 คน กระจายไปตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์

สำหรับกลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบ หรือมีหน้าที่ดูแลนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเสพ
สารเสพติดของนักศึกษา จะดำเนินการสัมภาษณ์จากสถาบันการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สถาบันละ
3-5 คน รวมจำนวนบุคลากรทั้งสิ้นประมาณ 56 คน

นอกจากจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแล้ว การวิจัยครั้งนี้ยังได้สัมภาษณ์
เพิ่มเติมจากกลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบหรือมีหน้าที่ดูแลนักศึกษา

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สร้างและปรับปรุงมาจากผลงานวิจัยหลายเรื่อง
ที่ได้ดำเนินการวิจัยและได้ผลในระดับหนึ่งแล้ว ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ตามในประเด็นต่อไปนี้

1.1 บุคลิกภาพชอบทำทนาย มีลักษณะให้เลือกตอบ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ชอบมาก
ชอบบ้าง ไม่ชอบ แบบสอบถามนี้รับมาจากผลงานวิจัยของดุเชฎี โยเหลา และคณะ (2540) และจาก
งานวิจัยของวันชัย ธรรมสังการ และคณะ (2543)

1.2 ลักษณะการมุ่งอนาคตและควบคุมตนมีลักษณะให้เลือกตอบ แบ่งเป็น 6 ระดับ
ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย พัฒนามาจากข้อคำถามเกี่ยวกับการ
การมุ่งอนาคตและควบคุมตน ของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วรินทร์พานนท์ และคณะ (2536)

1.3 การรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับสารเสพติด มีลักษณะให้เลือกตอบมี 3 ระดับคือ สามารถหลีกเลี่ยงได้ ไม่แน่ใจ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ พัฒนาจากงานวิจัยของ ผจจจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2536)

1.4 เจตคติต่อสารเสพติด มีลักษณะให้เลือกตอบมี 5 ระดับ โดยบรรยายลักษณะของผู้ที่ติดสารเสพติด แบ่งเป็น 2 ขั้ว เช่น ความจำดี --- --- --- --- --- -- ความจำเสื่อม พัฒนามาจากแบบสอบถามงานวิจัยของ ผจจจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2539)

2. ปัจจัยด้านครอบครัว ตามในประเด็นต่อไปนี้

2.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคม จะเป็นคำถามที่ถามข้อเท็จจริง ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความเป็นจริง

2.2 ถามความสัมพันธ์ในครอบครัว ให้เลือกตอบใน 5 ระดับโดยบรรยายลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว แบ่งเป็น 2 ขั้ว เช่น ห่างเหิน --- --- --- --- --- ใกล้ชิด นำมาจากงานวิจัยของ ผจจจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2539)

2.3 การสนับสนุนของบุคคลในครอบครัว ให้เลือกตอบ 6 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย ปรับปรุงจากงานวิจัยของ ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2540) และ วันชัย ธรรมสังการ และคณะ (2543)

2.4 การสื่อสารเกี่ยวกับสารเสพติดในครอบครัว ให้เลือกตอบ 6 ระดับ จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

3. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมถามในประเด็นต่อไปนี้

3.1 อิทธิพลของเพื่อน ถามความรู้สึกเกี่ยวกับเพื่อน แบ่งเป็น 6 ระดับ จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย ปรับปรุงจากงานวิจัยของ ผจจจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2539) ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2540) และวันชัย ธรรมสังการ และคณะ (2543)

3.2 สภาพปัญหาการเรียน แบ่งเป็น 6 ระดับ จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 สภาพที่พักอาศัย เป็นข้อคำถามให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.4 การรับสื่อ ถามปริมาณการรับข่าวสารจากสื่อชนิดต่าง ๆ แบ่งเป็น 6 ระดับ มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด ปรับปรุงจากงานวิจัยของ ผจจจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2539) และวันชัย ธรรมสังการ และคณะ (2543)

3.5 กฎระเบียบและมาตรการที่สถานศึกษากำหนด แบ่งเป็น 6 ระดับ จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.6 สังคมแวดล้อม/สถานศึกษา ตามเกี่ยวกับบุคคลในครอบครัว เพื่อน ที่เคยเสพสารเสพติด เป็นคำถามเลือกตอบที่ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. พฤติกรรมการใช้สารเสพติด/ผลกระทบ จะเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดแต่ละชนิด ระยะเวลาที่ใช้ และผลกระทบด้านต่าง ๆ แบบสอบถามนี้พัฒนามาจากงานวิจัยของ ประเสริฐตันสกุล (2536) และอมรา ศรีสังข์ (2545)

การหาคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือดังกล่าวมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบคำถามวิจัยได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง และนำมาปรับปรุงแบบสอบถาม (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก)

2. นำแบบสอบถามจำนวน 56 ชุด ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาวิทยาลัยเมืองหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในเดือนพฤษภาคม 2545 เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์ความคงตัวของแบบวัด โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficients) ของครอนบาช (Cronbach 1970, 1961) ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. แบบวัดบุคลิกภาพชอบทำทนาย จำนวน 10 ข้อ มีค่า Alpha = .6131
2. แบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคตและควบคุมตน จำนวน 9 ข้อ มีค่า Alpha = .5508
3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถ จำนวน 11 ข้อ มีค่า Alpha = .6396
4. แบบวัดเจตคติต่อสารเสพติด จำนวน 17 ข้อ มีค่า Alpha = .9610
5. แบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัว จำนวน 16 ข้อ มีค่า Alpha = .9125
6. แบบสอบถามการสนับสนุนของบุคคลในครอบครัว จำนวน 7 ข้อ มีค่า Alpha = .8028
7. แบบสอบถามการสื่อสารเกี่ยวกับสารเสพติดในครอบครัว จำนวน 5 ข้อ มีค่า Alpha = .5701
8. แบบสอบถามอิทธิพลของเพื่อน จำนวน 9 ข้อ มีค่า Alpha = .6770
9. แบบสอบถามสภาพการเรียน จำนวน 6 ข้อ มีค่า Alpha = .7648
10. แบบสอบถามความเข้มงวดของกฎระเบียบ จำนวน 3 ข้อ มีค่า Alpha = .5846
11. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ จำนวน 3 ข้อ มีค่า Alpha = .6834

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยประสานไปยังผู้บริหารของสถาบันการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความอนุเคราะห์ในการนัดหมายวัน เวลา เพื่อคณะผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถอธิบายวัตถุประสงค์ และเงื่อนไขการตอบแบบสอบถามได้ในกรณีที่เกิดความสงสัยหรือไม่แน่ใจในบางประเด็น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง และเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูล

ในการดำเนินการครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลนักศึกษาด้านการใช้สารเสพติดไปพร้อมกัน

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล มีขั้นตอนคือ เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จะตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบวัดแบบสอบถาม โดยจะทำการคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จากนั้นนำแบบวัดและแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ แล้วนำคะแนนไปวิเคราะห์ทางสถิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตอนดังนี้

1. แบบวัดบุคลิกภาพชอบทำหาย

| | | |
|---------|---|---|
| ชอบมาก | = | 3 |
| ชอบบ้าง | = | 2 |
| ไม่ชอบ | = | 1 |

สำหรับข้อที่เป็นคำถามภาคเสริมคะแนนจะกลับกันจากคะแนนข้างต้น

2. แบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคตควบคุมตน การอ่านคะแนนจะเป็นดังนี้

| | | |
|-----------------|---|---|
| จริงที่สุด | = | 6 |
| จริง | = | 5 |
| ค่อนข้างจริง | = | 4 |
| ค่อนข้างไม่จริง | = | 3 |
| ไม่จริง | = | 2 |
| ไม่จริงเลย | = | 1 |

สำหรับข้อที่เป็นคำถามภาคเสริม คะแนนจะกลับกันจากคะแนนข้างต้น

ฝ่ายหอสมุด
คุณหญิงหลุยส์อุรรณภระวิสุนทร

3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับสารเสพติด การอ่านคะแนนจะเป็นดังนี้

สามารถหลีกเลี่ยงได้ = 3

ไม่แน่ใจ = 2

ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ = 1

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนของบุคคลในครอบครัว การสื่อสารเกี่ยวกับสารเสพติด
ในครอบครัว และสภาพการเรียน การอ่านคะแนนจะเป็นดังนี้

จริงที่สุด = 6

จริง = 5

ค่อนข้างจริง = 4

ค่อนข้างไม่จริง = 3

ไม่จริง = 2

ไม่จริงเลย = 1

สำหรับข้อที่เป็นคำถามภาคเสริม คะแนนจะกลับกันจากคะแนนข้างต้น

5. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม การอ่านคะแนนจะเป็นดังนี้

จริงที่สุด = 6

จริง = 5

จริงบางครั้ง = 4

ค่อนข้างไม่จริง = 3

ไม่จริง = 2

ไม่จริงที่สุด = 1

สำหรับคำถามภาคเสริม คะแนนจะกลับกันจากคะแนนข้างต้น

6. แบบสอบถามเกี่ยวกับกฎระเบียบและมาตรการเกี่ยวกับสารเสพติด การอ่านคะแนนจะเป็น

ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 6

เห็นด้วย = 5

ค่อนข้างเห็นด้วย = 4

ค่อนข้างไม่เห็นด้วย = 3

ไม่เห็นด้วย = 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1

สำหรับคำถามภาคเสริมคะแนนจะกลับกันจากคะแนนข้างต้น

7. แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับสื่อ และพฤติกรรมการใช้สารเสพติด/ผลกระทบบทการอ่าน
คะแนนจะเป็นดังนี้

| | | |
|--------------|---|---|
| มากที่สุด | = | 6 |
| มาก | = | 5 |
| ค่อนข้างมาก | = | 4 |
| ค่อนข้างน้อย | = | 3 |
| น้อย | = | 2 |
| น้อยที่สุด | = | 1 |

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมมาได้นั้น เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ ใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

โดยวิเคราะห์ทั้งในเชิงการเปรียบเทียบ ซึ่งใช้การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) นอกจากนี้ยังวิเคราะห์เชิงความสัมพันธ์ โดยใช้ไคสแควร์ (X^2) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ตลอดจนใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

*ในงานวิจัยเรื่องนี้ใช้ X^2 แทนสัญลักษณ์ไคสแควร์